

از لابلای یادداشت‌ها و نیشته‌های روزمره ام

کشور عزیز ما بر سردوراهی: کودتای نظامی یا "انتقال جهاد به پاکستان" ویژگی‌های وضعیت عمومی و سنگ بنای مناسبات افغانستان - پاکستان پاکستانی‌ها سیاست می‌کنند یا شخصی بازی؟

بررسی نحوه همکاری‌ها در حالی که آنها از اسهال زبانی در عذاب می‌باشند
گفتگویی که در موارد بیشماری بمثابة جنگ سرد محسوب می‌گردد
دست رد زدن به سینه میهن وزادگاه مشترک ما و پیامد‌های آن
اخلاق و سیاست ورزی در این مورد مفقود می‌باشد

مبحث امروزی را با این پرسش آغاز می‌نمایم آیا موجودیت ابرهای تهدید آمیزی بر فراز افغانستان و پاکستان، نشانه‌های آشکاری از اجرای عملی سناریوی فروپاشی ژئوپولیتیکی هردو کشور متذکره محسوب نمی‌گردد؟ قبل از ارائه پاسخ به پرسش یادشده، بایست یاددهانی بعمل آید که پس از تقسیم شبه قاره هند و ذایش کشوری با اسم پاکستان، مناسبات و روابط دوجانبه کشور ما با پاکستان با وجود مشترکاتی بین آنها، بدلیل مسایل مرزی بگونه کامل واقعی آن، هیچگاهی دوستانه و فارغ از دوگانگی‌ها و افتراق نبوده، بویژه در نوع طرزنگاه آنها در قبال مسایل مطرح و بگونه آشکار و نهانی تقابل و رویارویی‌هایی همراه با موجودیت شک و تردید، بر فضای مناسبات دو کشور همجوار سایه افکنده و در پسا موارد به درگیری‌هایی نیز منتهج گردیده است. ریشه‌ها و عوامل اینهمه افتراق و دوگانگی‌ها را باید جستجو نمود. اما در شرایط و وضعیت موجود، با در نظر داشت فاکت‌هایی بایست متیقن گردید که امکانات تأثیرگذاری و مؤثریت اقدامات منطقی در شرف فرسودگی می‌باشند، چه، گشایش انواع گوناگون کنفرانس‌ها و نشست‌ها بویژه در امتداد زمان پسین، مثمر واقع نگردیده و هیچ نوع کمکی بحل و فصل قضایای موجود در کشور عزیز ما ننمود. اما به یقین کامل که همراه با کمک‌ها و معاونت‌های بی‌غرضانه کُل منطقه بخاطر دستیابی به موضعگیری واحد و یگانه‌ای در مورد قضایای کشور ما، ضرورت آن احساس می‌گردد تا هرچه زودتر کار و فعالیت گروه تماس سازمان همکاری‌های شانگهای احیا گردیده و در داخل کشور به تطبیق و اجرای عملی برنامه‌های مورد نظر اقدامات مؤثری از قوه بفعل مبدل گردد. قابل یاددهانی پنداشته می‌شود که نحوه عملکردها و موضعگیری‌های "طالب"‌ها در افغانستان، بسیاری از کشورهای منطقه را نا امید نموده و در قبال برنامه‌های وعده‌های داده شده، از جمله در امر مبارزه علیه تروریسم و مواد مخدر بگونه شایسته و بایسته‌ای با اقدامات عملی متوسل نگردیدند. اما در مورد مناسبات منطقی و بویژه نحوه موضعگیری‌های دول کشورهای همجوار بایست یادآور شد که مدتی قبل، هیأت بلند پایه پاکستانی بریاست خواجه آصف وزیر دفاع آن کشور در یک سفر غیرمنتظره وارد کابل گردیدند. هیأت نامبرده با عبدالغنی برادر معاون نخست وزیر، امیرخان متقی وزیر امور خارجه و عبدالحق وثیق مسؤل بخش استخبارات "طالب"‌ها ملاقات و گفتگو نمودند. هدف ملاقات یادشده بگونه رسمی گشودن گذرگاه تورخم عنوان گردید. بر بنیاد تصور حاکم در پاکستان، بستن رهگذر مرزی، بخودی خود، معضلات و مشکلاتی را برای هردو جاتب ایجاد نموده و مسیر مهم تجاری و انتقالی از پاکستان با آسیای مرکزی را با موانع جدی مواجه می‌نماید همچنان این مسأله قابل یاددهانی پنداشته می‌شود کاکر میان کابل و اسلام آباد مسایل مربوط به موضوعات گفته آمده مطرح می‌گردید، در سطح سایر بخش‌های تخصصی مربوط بایست انجام می‌پذیرفت، نه در سطح وزیر دفاع و رهیس استخبارات آن کشور کاین خود جای سؤال دارد. آصف در این مذاکرات، مسایل امنیتی را مورد توجه قرار داده و بگفته حبرگزاری "اکسپرس تربیون"، از مقامات کابل خواست تا بدون هیچگونه "اما" و "اگر"‌هایی علیه تروریست‌هایی که در سرزمین و اراضی افغانستان اخذ موقعیت نموده و غرض برهم زدن امنیت پاکستان با اقدامات خرابکارانه‌ای متوسل می‌گردند، بانجام اقدامات و برداشتن گام‌های قاطعی در مورد یادشده مبادرت ورزند. نا میرده از کابل خواست تا از حمایه و پشتیبانی "طالب"‌های پاکستانی منصرف گردند. موقعیت اینچنینی پاکستان گویای این واقعیت می‌باشد که پاکستانی‌ها بیش از این به توانایی‌های شان متکی نمی‌باشند، در عین زمان،

پاکستان به تلاشهایی بمنظور بین المللی ساختن مشکل یادشده تلاش می ورزد. در اینمورد بلاول بوتوزرداری وزیر امور خارجه پاکستان در جریان کنفرانس امنیتی میونیخ اظهار نمود کاکردر مورد چگونگی انجام فعالیت ها و عملکردهای تروریست ها که در اراضی متعلق بافغانستان مخفی می باشند، توجه لازم مبذول نگریده و بان واقعی گذاشته نشود، نه تنها برای کشورهای همجوار افغانستان، بلکه بگونه غیر مستقیم حتا برای کل غرب به مفهوم وسیع آن، تهدیدهایی را ببار خواهند آورد. معضل دیگری که توسط نامبرده مطرح گردید، مسأله احیای مجدد "تحریک طالب های پاکستان" و جابجا شدن آنها در مناطق جنوبی و شرقی "خط دیورند" و انجام اقدامات تخریبکارانه درکشورپاکستان میباشد. بگفته کارشناسان پاکستانی، برخی از فرماندهان وجنگجویان "طالب" های افغانستان، حمایت و پشتیبانی شان را از "تحریک طالب های پاکستان" پنهان ننموده و پس از چندین سال، برای نخستین مرتبه آنها از نیاز و ضرورت "انتقال جهاد" از افغانستان به پاکستان و از امکان تصرف قدرت درکشور اخیرالذکر سخن می گویند. حاکمان اسلام آباد در پاسخ به مسایل گونه گونه ای که در قبال آن کشور مطرح می باشد، آمادگی شان را درامربارزه علیه قوت های جهادی اعلام نموده و انجام اقدامات قاطعی را درزمینه و عدّه سپرده اند. بربنیاد آمار و ارقام منتشره توسط وزارت داخله پاکستان، تقریبین درحدود ۵ هزار تن ازجنگجویان "تحریک طالب های پاکستان" در سرزمین و اراضی متعلق بافغانستان موجود بوده و عملیات هایی را درداخل پاکستان اجراء و عملی می نمایند. اما درکنار سایر موضوعات موجود، اسلام آباد اکنون نگران تشکیل و شکل گیری دولت فراگیر در افغانستان، چگونگی موضعگیری آن درقبال "تحریک طالب های پاکستان" و تأثیرگذاری آن بر وضعیت داخلی پاکستان می باشد.

اما ادعاً می گردد که ویژگی اصلی قضایای کشورما دراین امر نهفته می باشد که تحریک "طالب" ها درکشورما متشکل ازیک گروه منحصر بفرد قومی ونژادی بوده ودریچه ای را بمنظور طرح وتطبیق برنامه تشکیل جمهوری اسلامی افغانستان وپاکستان وشکل گیری "پبنتونستان بزرگ" شامل بخش هایی ازسرزمین و اراضی هر دوکشور، می گشاید.

قابل یاددہانی پنداشته می شود که درصورت تشنج اوضاع اجتماعی - اقتصادی در افغانستان وپاکستان، "تحریک طالب های پاکستان"، همراه وهم صدأ با "طالب" های افغان، می توانند تحرکات مسلحانه وغیرمسلحانه ای را به هدف از میان برداشتن وحذف "خط دیورند" ازدل تاریخ آغازنموده وبه تداوم مبارزات دوامداری درزمینه مبادرت ورزند.

گزینه دوم را می توان بن بست سیاسی بوجود آمده در نتیجه حاکمیت "طالب" ها درکشورمحسوب نمود. همچنان نباید فراموش خاطرما شود که "طالب" ها درکشوربا محدودیت ظرفیت ها، کمبود منابع ونیود فرصت های سیاسی عملن مواجه می باشند. بمنظور تغییر وضعیت موجود، اما امریکایی ها، مسأله یک کودتای خشونت آمیز درافغانستان را بمثابه واقعیت اجتناب ناپذیری در دستور کار قرارداده اند که درکنار سایر موضوعات ومسایل موجود، طرح یادشده شباهت های فراوانی با طرح پاکستان بهم می رساند. اما نباید فراموش خاطرما شود که محافلی در ایالات متحده، قطر، پاکستان و برخی کشورهای دیگر درمورد وارد نمودن تغییرات مطلوب (!) درقالب و چهارچو کات حاکمیت "طالب" ها، مشوره ها وچانه زنی هایی را همین اکنون براه انداخته اند.

بربنیاد اطلاعات منابع خبری وگزارش های منتشر شده، تام اویست، نماینده ویژه ایالات متحده برای کشورما، با برخی ازسیاسیون اپوزیسیون افغان بمنظور تشکیل ترکیب جدید حاکمیت کنونی کشور، مصروف ملاقات وگفتگو می باشد. بمنظور دستیابی بههدف یادشده، نامبرده با بکارگیری از امکانات کشورهای ترکیه، قطر، ازبکستان، پاکستان، امارات متحده عربی وعربستان سعودی وهمچنان استفاده و بکارگیری از غیر منتظره ترین واسطه ها و امکانات، با مسؤلان کشورهای یادشده بحث وگفتگونمود.

بخاطر باید داشت که قبلن ازتشکیل کمیته های ده گانه بمنظور هماهنگ نمودن تلاش ها درافغانستان وآغازپروسة جدید سیاسی درکشورخبر داده شده بود. بربنیاد خبرهای منتشرشده آژانس "اناتولی"، حاکمیت جدید در کشورما ممکن درامتداد ماه حوت سالروان تشکیل گردد.

در پایان، گزینه سوم: در صفحات شمال کشور، جبهه ملی مقاومت تحت رهبری احمد مسعود بنمایندگی از منافع تاجیک ها وسایرگروه های قومی وارد عرصه و کارزار مبارزه مسلحانه گردیده است. همچنان گزارش شده است که پاکستان وقطر بدنبال شخصیتی سرگردان می باشند که بر اقتدار کنونی کابل تأثیرگذار بوده و آنها را بکنار آمدن با تاجیک ها درپنجشیرتشویق وترغیب نماید.

مبارزه و نبرد میان "طالب" ها و سایر گروه‌های بنیادگرا بهدف اداره و نظارت بر شمال کشور، بویژه میدل بدر دسری برای حکومت های کشورهای آسیای مرکزی گردیده و همزمان با آن، نظارت "طالب" ها بر مناطق یادشده، نیز بخش دیگر معضل را تشکیل میدهد. این تصادفی نیست که برخی ها چنین می پندارند که ممکن "طالب" ها بانتقال مرکز کشور از کابل به کندهار نیز مبادرت ورزیده و بدون اطلاع مشخصی و بویژه در صورتی که از حفظ و تداوم قدرت در کابل مطمئن نباشند، شورای عالی علماً را به کندهار انتقال داده و مستقر نمایند. بر این بنیاد، پیدایش و عرض وجود نمودن تشکیلاتی و بویژه موجودیت فشارهای خارجی، وضعیت سیاسی در کشور را مغلق تر و پیچیده تر خواهد نمود. مدتی قبل ذبیح الله مجاهد، نماینده اداره مؤقت "طالب" ها اظهار نمود که در شهر کابل دید و بازدیدهایی بهدف آغاز و تداوم دیالوگ ملی میان افغان ها بمنظور ایجاد و پایه گذاری صلح پایدار در کشور نیز صورت گرفته است.

بنابراین، در کشور ما شرایط و وضعیت بنحوی تکوین پذیرفته که بگونه کلی سه قطار الف، ب و ج بگونه همزمان حرکت نموده و این مسأله باید معین و مشخص گردد که چه زمانی، در کجا و چگونه باهم ملاقی گردند. هم در کشور ما و هم در پاکستان علایم واضح و آشکاری بمنظور اجرای سناریوی فروپاشی سیاسی هر دو کشور عملن وجود دارد. این مسأله قابل فهم می باشد که موجودیت شکلگیری تشنج اوضاع در افغانستان و پاکستان، بگونه مستقیمی بر منافع روسیه، هند، چین، هند و ایران (بمثابه رقبای ایالات متحده) نیز تأثیرگذار خواهد بود.

قابل یاددانهایی پنداشته می شود که در امتداد ماه‌های پایانی سال پار، مسایل امنیتی منطقه میان نماینده های شورای امنیت برخی از کشورها مانند روسیه، هند، ایران، قزاقستان، قرغیزستان، چین، تاجیکستان، ترکمنستان و ازبیکستان مورد بررسی قرار داده شد. آنها باهم در پنج نشست، عمده ترین مسایل و معضلات امنیتی را با هم در میان گذاشته و راهای بیرون رفت از آنها نیز مورد غور و مذاقه قرار گرفت. چهارمین نشست مشورتی از این قبیل، در امتداد ماه عقرب سال پار در شهر دوشنبه و سومین نشست آن در امتداد ماه یادشده در دهلی جدید گشایش یافت. قابل یاددانهایی پنداشته می شود که نحوه عملکرد و چگونگی موضعگیری های "طالب" ها، بسیاری از کشورهای منطقه را نا امید نموده و مقابله با تهدیدهای موجود، از جمله مبارزه علیه تروریسم و مواد مخدر از موثریت لازمی برخوردار نگردید.

همچنان پیشنهادهایی بهدف تشکیل فورمات پنج جانبه (گروه ۵) و حل و فصل قضایای کشور ما نیز پیشنهاد گردید. تصویری گردد که در نشست یادشده نماینده های کشورهای هند، ایران، چین و روسیه حضور بهم رسانند. اما متأسفانه هنوز هم در داخل محدوده کشور، بحران اجتماعی - اقتصادی و مهمتر از همه، بحران بشری بمفهوم وسیع کلمه روزتار و توسعه و گسترش می یابد که بخودی خود، دستگاه رهبری کشور را فلج می نماید.

در عرصه سیاست خارجی و مناسبات بین المللی، "طالب" ها موفق نگردیدند تا دول و حاکمیت های سیاسی کشور های منطقه و جهان را در امر برسمیت شناختن نظم کنونی شان متقاعد سازند. در نتیجه، چنانچه روزنامه "هشت صبح" در کابل نوشت: "وضعیت در کشور باندازه ای متشنج گردیده کامکانات تکوین و اجرای عملی دگرگونی هایی در مجموع "طالب" ها عملن موجود می باشد."

بخاطر باید داشت که شایعاتی مبنی به تغییرات ناگهانی مدت هاست که در کشور زمزمه میگردد. وضعیت گفته آمده بگمان عده ای از کارشناسان، بیشتر از همه با این واقعیت ارتباط دارد که ایالات متحده بگونه عملی "طالب" های میانه رو را بانجام کودتا در داخل و سرنگونی گروه بنیادگرای حاکم در کشور تشویق نموده که حتا امکان انجام اقدام مسلحانه در مورد، بعید از انتظار نمی باشد.

تاکنون، کارمندان سفارت خانه های عربستان سعودی کابل را ترک نموده، دیپلمات های پاکستانی بکشورشان بازگشته و مقامات چینی هم به شهروندان کشورشان مشوره داده اند تا هرچه زودتر افغانستان را ترک نمایند. سفارت کشورهای روسیه، اما در شرایط و وضعیت فوق العاده ای بکارش در افغانستان همچنان ادامه می دهد.

شنبه ۱۳ ماه حوت سال ۱۴۰۱ خورشیدی برابر با ۴ ماه مارچ سال ۲۰۲۳ ترسایی